

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

TOMB PEL PRIORAT

Etape 6: GRATALLOPS – FALSET **ERMITA DE SANT GREGORI**

10 de març de 2019

HORARI PREVIST

Sortida de la Plaça de l'Estació de Vilanova i la Geltrú.	7 h
Falset. Esmorzar.	8 h 15 min
Sortida cap a Gratallops.	8 h 45 min
Gratallops. Inici de l'etapa.	9 h 15 min
Riu de Siurana. Reagrupament i pas a gual.	10 h 15 min
	10 h 35 min
Serra de les Obagues. Reagrupament.	11 h 30 min
	11 h 40 min
Falset. Portal del Bou.	12 h 35 min
Carretera.	12 h 55 min
Ermita de Sant Gregori. Final de l'etapa.	13 h 30 min
Sortida cap a la Torre de Fontaubella	14 h
La Torre de Fontaubella. Dinar.	14 h 30 min
Sortida cap a Vilanova.	17 h
Vilanova i la Geltrú.	18 h 30 min

Notes.-

- ** Esmorzarem a l'Estació de Servei; en acabar d'esmorzar l'autocar ens portarà fins a Gratallops on començarem a caminar. Acabarem l'etapa a l'ermita de Sant Gregori; tot seguit l'autocar ens portarà a la Torre de Fontaubella on farem un dinar comunitari al Cafè.
- ** Tingueu en compte que l'organització sempre **pot modificar aquesta previsió** d'horari en funció de com es vagi desenvolupant l'etapa (Condicions meteorològiques, retards o avançaments imprevistos, etc).
- ** Si us plau, sigueu puntuals, respecte els reagrupaments i **mantingueu sempre contacte visual** amb els que us segueixen; si cal espereu-vos. Intenteu seguir els horaris previstos, és a dir, no correu ni aneu massa lents! **(Penseu que aneu en grup).**
- ** **Atenció:** Per a qualsevol comunicació amb la Secció el dissabte abans de l'excursió o el mateix diumenge (mitja hora abans de la sortida) **utilitzeu només** el telèfon **692620181 (Isidre Poch).**
- ** El vocal coordinador d'aquesta sortida és l'**Isidre Poch (692620181)**. En tot moment cal respectar les seves indicacions.

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

TOMB PEL PRIORAT

Etapa 6: GRATALLOPS – FALSET ERMITA DE SANT GREGORI

10 de març de 2019

DESCRIPCIÓ DE L'ETAPA

El recorregut de l'etapa d'avui no correspon al GR 174; des de Gratallops a Falset segueix un sender de la Xarxa de Senders del Priorat, senyalitzats amb marques grogues, i de Falset a l'ermita de Sant Gregori no va per cap camí preestablert.

Des de Gratallops pujarem una mica i després farem un ràpid descens per anar a creuar el riu de Siurana a gual prop del mas del Martinet. A continuació ens enfilarem cap a la serra de les Obagues i tot seguit baixarem vers Falset i l'ermita de Sant Gregori on acabarem l'etapa.

Horari		Distància (km)
Parcial	Total	
0:00	0:00	0,000

Comencem l'etapa a la plaça de l'Església de Gratallops, enfront de la parroquial de Sant Llorenç (323 m). Anem cap a l'esquerra per tal de vorejar l'edifici de l'església pel carrer de la Font i uns metres més endavant ens en separem per anar cap a l'esquerra pel carrer de Valls; tot seguit girem cap a la dreta per tal de continuar pel carrer del Migdia. Baixem.

Passem per davant del restaurant Clos Figueras i sortim del nucli urbà seguint un camí cimentat. Baixem.

Se'ns uneix un camí per l'esquerra i poc després un altre per on ve el GR 174 procedent de Torroja del Priorat; a l'enforcall hi ha un pal de senyalització històric.

0:05	0:05	0,310
------	------	-------

Arribem a la carretera T-710 que puja de Falset (297 m); a la dreta hi ha pals de senyalització. Hem de travessar la carretera i continuar pel camí que segueix per l'altra banda; a l'esquerra hi ha un pal de senyalització.

Baixem amb sòl de terra per entremig d'oliveres; més endavant el sòl passa a ser cimentat.

0:02 0:07 0,430

El camí cimentat fa un marcat revolt cap a la dreta (290 m); en aquest punt l'hem de deixar i continuar pel camí que surt cap a l'esquerra; a l'enforcall hi ha un pal de senyalització.

Pugem tot deixant trencalls laterals; si mirem enrere podrem veure una magnífica vista de Gratallops.

0:04 0:11 0,615

El camí bifurca (309 m); hem de seguir per la branca de la dreta, menys marcada i amb restes d'empedrat.

A la dreta hi ha un dipòsit; anem pujant paral·lels a l'antara de la vinya de l'esquerra.

0:03 0:14 0,755

El camí fa un marcat gir cap a la dreta i tot seguit un altre cap a l'esquerra (335 m); a la dreta hem deixat un pal de senyalització. Planegem per entremig de vinyes amb una gran panoràmica al nostre entorn.

0:03 0:17 0,910

Enllacem amb un camí més fressat (343 m); a la dreta hi ha un pal de senyalització. Seguim aquest camí mantenint la direcció que portàvem.

Una mica més endavant deixem un trencall a la dreta.

0:02 0:19 0,975

Deixem un camí a la dreta (345 m). Baixem

0:02 0:21 1,135

A l'esquerra deixem l'entrada a l'hort del Piquer emmarcada per dos pilars (341 m); baixem. El camí fa una àmplia giragonsa dreta - esquerra.

0:03 0:24 1,335

Arribem en una cruïlla enfront d'una petita construcció (326 m); hem d'anar cap a la dreta. Uns metres més endavant deixem un trencall a la dreta.

Cap a la dreta hi ha una bona panoràmica.

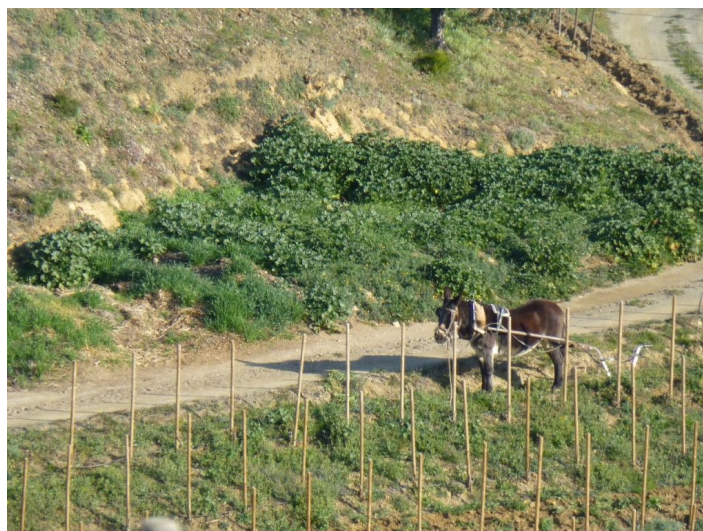
0:03 0:27 1,510

Deixem un camí a la dreta (328 m) i poc després un a l'esquerra.

0:02 0:29 1,645

A la dreta del camí queda un cobert de nova construcció (333 m). Uns metres més endavant el camí bifurca; a l'enforcall hi ha un pal de senyalització. Hem de seguir per la branca de l'esquerra que baixa.

El dia de la preparació, a les vinyes de l'esquerra, a un nivell inferior, llauraven com es feia *antes*.

0:05 0:34 1,915

Travessem un camí no massa marcat (314 m); seguim baixant.

0:01 0:35 1,965

Atenció. Quan el camí comença a fer un revolt cap a la dreta l'hem de deixar i seguir per un senderol que surt per l'esquerra mantenint la direcció que portàvem (306 m); a l'enforcall hi ha un pal de senyalització.

El senderol baixa amb fort pendent en alguns trams. A estones va vorejat per petits marges.

Més endavant; a l'esquerra, ja tenim la fondalada per on passa el riu de Siurana.

0:10 0:45 2,505

El senderol fa un marcat gir cap a l'esquerra (231 m) i baixa amb fort pendent. Ara la fondalada del riu ens queda a la dreta.

0:02 0:47 2,575

Fem un altra marcat revolt cap a l'esquerra (215 m). A l'altra banda del riu podem veure-hi la gran finca del mas d'en Martinet. Seguim baixant.

Més endavant, a l'esquerra hi tenim marges.

0:05 0:52 2,810

Fem un marcat revolt cap a la dreta (166 m). Baixem una mica més i ens situem a la llera del riu; anem per entremig de canyes; passem pel costat d'un pal petit indicador.

0:04 0:56 3,000

Arribem al costat del riu de Siurana (147 m); hem de creuar-lo a gual i continuar per l'altra banda; hi ha un pal petit indicador.

Seguim endavant envoltats de canyes.

0:05 1:01 3,245

Deixem un camí que puja cap a l'esquerra (145 m); més endavant ens situem al costat del llit del barranc del Pistoles.

0:01 1:02 3,305

Creuem el barranc del Pistoles a gual (145 m) i ens enfilem per l'altra vessant. A l'esquerra, a l'altra banda del barranc, hi veiem el mas d'en Martinet. Pugem amb fort pendent.

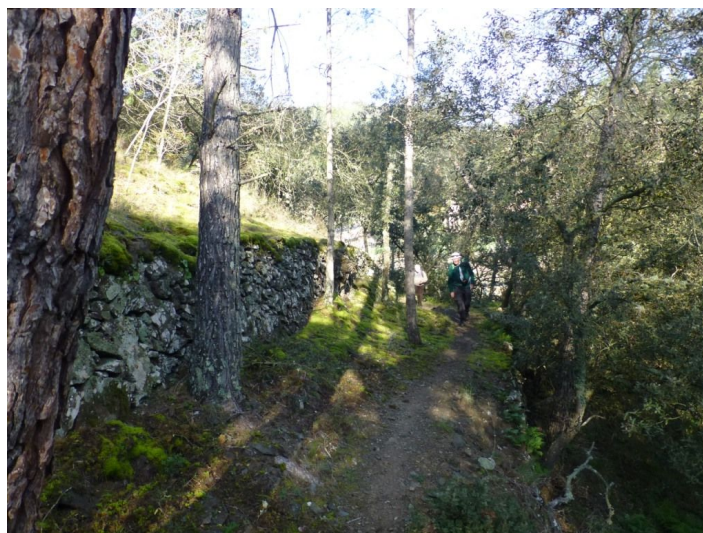

Anem pujant per entremig d'alzines i en algun tram planegem vorejant un marge. Passem pel costat d'un pal petit de senyalització

0:09 1:11 3,745

Travessem el llit d'un petit barranc (215 m); més enllà hi ha un petit pal de senyalització.

Seguim pujant pel vessant esquerra del barranc de la Sardana.

0:13 1:24 4,260

Fem un gir cap a l'esquerra per tal de travessar un altre petit barranc (300 m); planegem una mica.

0:03 1:27 4,405

Travessem la capçalera del barranc de la Sardana (305 m): pugem.

0:09 1:36 4,845

Després de passar pel costat d'un marge que ens queda a la dreta fem un marcat gir cap a l'esquerra (381 m). Planegem.

0:01 1:37 4,905

Fem un marcat gir cap a la dreta (378 m).

0:02 1:39 4,980

Passem per sota d'una línia de conducció elèctrica d'alta tensió (LAT) (378 m); planegem.

0:04 1:43 5,175

Tornem a passar per sota de la LAT (385 m).

0:03 1:46 5,325

Girem cap a la dreta i passem altra volta per sota la LAT (307 m). Planegem per entremig d'alzines i pel costat d'un marge.

0:03 1:49 5,480

Arribem en una cruïlla situada en un coll de la serra de les Obagues (404 m); des d'aquest punt hi ha una magnífica panoràmica de la plana de Falset. Hem de seguir pel camí que puja lleugerament cap a l'esquerra seguint la carena de la serra.

A l'esquerra podem veure el poble de Gratallops d'on venim.

0:06 1:55 5,745

Passem a frec d'una torre de la LAT que ens acompanya (423 m); més endavant passem pel costat d'una vinya que ens queda a la dreta. A la dreta, a la plana, podem veure-hi Falset.

En acabar-se la vinya baixem.

0:05 2:00 6,035

En arribar en una esplanada on hi ha una cruïlla de camins hem de deixar el que seguïem i continuar per un que baixa cap a la dreta (409 m); a l'enforcall hi ha un pal indicador mig amagat per les gines-teres.

Baixem amb algun tram de fort pendent.

0:05 2:05 6,325

Després de fer una giragonsa esquerra-dreta passem novament per sota de la LAT (382 m). Seguim baixant.

En arribar a la plana el camí transformat en senderol passa per un tram força enfonsat entre dues pa-rets terroses.

0:09 2:14 6,910

Desemboquem en un camí procedent del mas del Siurana (338 m); a l'esquerra hi ha un pal petit in-dicador. Hem de seguir per aquest camí en la direcció que portàvem; el sòl està empedrat amb llam-bordes.

Poc després se'ns uneix un camí per l'esquerra procedent d'unes naus agropecuàries. Deixem alguns accessos a les finques laterals; baixem. Passem per sota d'una línia de conducció elèctrica.

0:04 2:18 7,170

Arribem en una cruïlla (321 m); a l'esquerra hi ha un pal de senyalització. Hem de rebutjar les bran-ques laterals i seguir endavant mantenint la direcció que portàvem.

Pugem lleugerament; a l'esquerra, una mica allunyada, hi ha una edificació. Deixem accessos a finques laterals

0:05 2:23 7,420

Per la dreta se'ns uneix un camí (336 m). A l'esquerra queda un dipòsit; seguim deixant accessos a finques.

0:05 2:28 7,785

Desemboquem en un camí transversal (335 m); a l'enforcall hi ha un pal de senyalització. Hem de seguir aquest camí cap a l'esquerra; passem per algun tram amb el sòl sorrenc.

0:04 2:32 8,065

Travessem el barranc de la Fuïna (333 m) i deixem un camí a la dreta. Pugem lleugerament.

0:06 2:38 8,480

Després de passar per davant del mas de Camalda, on hi ha un bonic cedre, travessem l'avinguda del Priorat, asfaltada (346 m); a la dreta hi ha un pal de senyalització.

Pugem amb sòl cimentat per l'Era Gran.

Deixem el carrer de l'Era a l'esquerra i seguim per l'ampli carrer de Torroja; a la dreta hi ha una zona d'aparcament.

En arribar al final del carrer hem d'anar cap a l'esquerra vers el Portal del Bou.

0:04 2:42 8,705

Travessem el Portal del Bou i entrem al nucli antic de Falset (365 m). Passat el portal deixem el carrer de la Muralla a la dreta, seguim endavant uns metres i girem cap a la dreta per anar vers la plaça d'Àngel Marquès (365 m).

Hem de travessar la plaça anant cap a l'esquerra i en arribar a l'altre extrem hem de baixar vers la dreta. Així arribem al carrer Davall el qual seguirem cap a la dreta, baixem.

Més endavant hem d'anar cap a l'esquerra per tal de situar-nos al costat del barranc de la Vila. Seguim pel costat del barranc, aigües amunt, fins arribar al pont de can Magrinyà per on el creuarem.

Un cop travessat el barranc hem de seguir endavant, per entremig d'una zona d'aparcament.

0:06	2:48	9,050
------	------	-------

Arribem al carrer Miquel Barceló (antiga carretera N-420) (354 m); hem de seguir aquest carrer cap a l'esquerra.

Quan aquest carrer fa un marcat revolt cap a l'esquerra l'hem d'abandonar i seguir endavant pel carrer Sant Marcel, que fa un doble gir esquerra-dreta.

Tot seguit s'ha d'anar cap a la dreta per tal de seguir pel carrer de la Font Vella que puja lleugerament.

Al final del carrer, a la dreta, queda el pavelló esportiu municipal i a l'esquerra, a un nivell més elevat, el camp de futbol.

0:08	2:56	9,620
------	------	-------

Arribem en una cruïlla amb una pista asfaltada (371 m); a l'altra banda hi ha un pal de senyalització. Nosaltres hem de seguir per aquesta pista asfaltada anant cap a l'esquerra.

0:04	3:00	9,820
------	------	-------

Deixem un trencall a l'esquerra (376 m); seguim endavant.

0:01	3:01	9,885
------	------	-------

Hem de deixar la pista asfaltada i anar cap a la dreta per un camí (379 m); pugem lleugerament per aquest camí actualment en desús.

Davant nostre tenim el talús de la nova N-420 i cap a l'esquerra el viaducte de Sant Cristòfol.

0:07 3:08 10,330

Arribem al peu del talús (405 m); el camí gira cap a l'esquerra seguint el talús.

Més endavant girem vers la dreta i pugem.

0:03 3:11 10,470

Arribem a l'antiga carretera N-420 (417 m); l'hem de seguir cap a la dreta per anar a passar per sota del gran viaducte.

Passat el viaducte deixem un camí a la dreta i una curiosa *portalada* a l'esquerra. Seguim per la carretera que puja lleugerament; en aquest tram encara es conserven els plàtans d'*antes*.

0:04 3:15 10,735

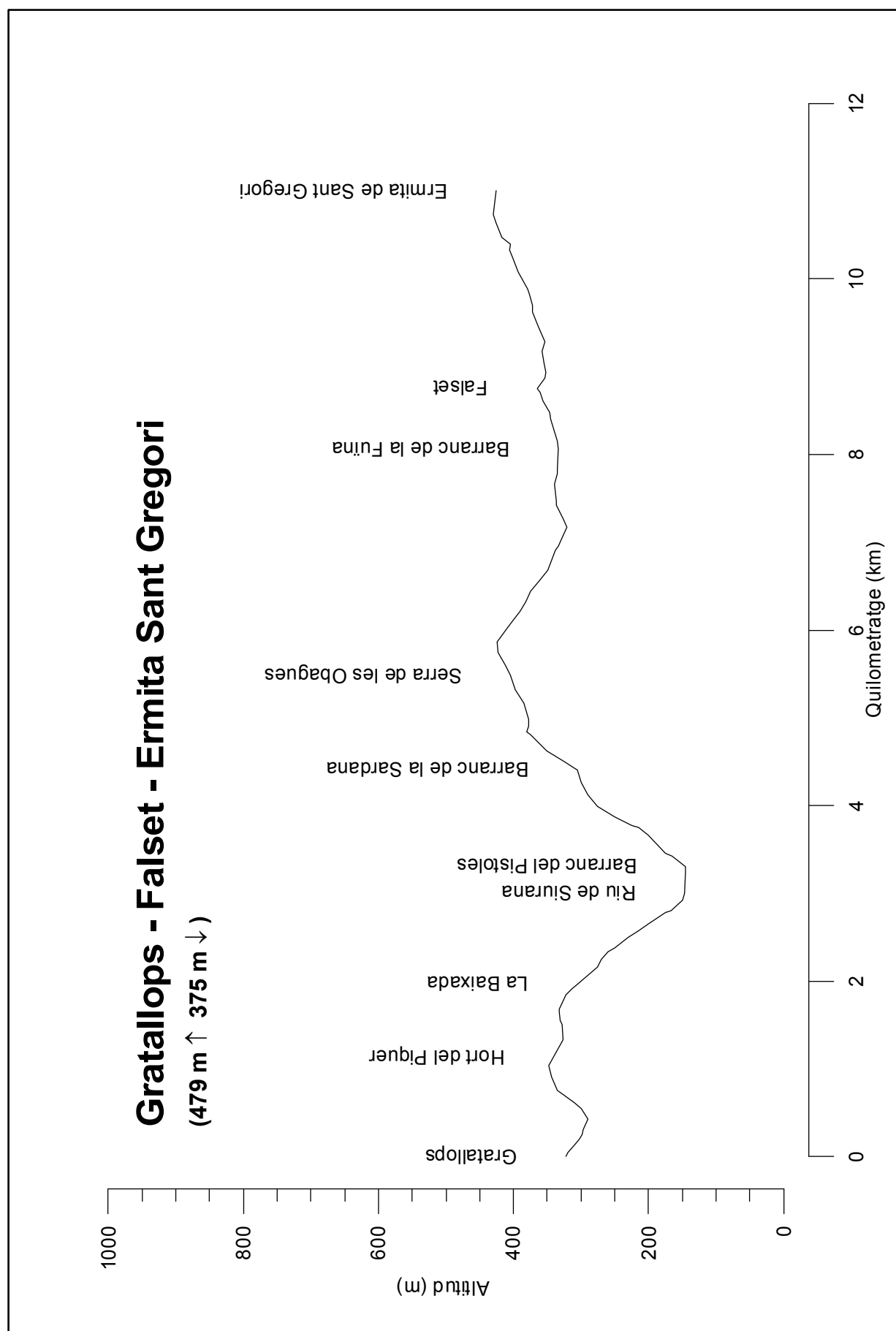
Deixem un camí a la dreta i quan la carretera fa un marcat revolt cap a l'esquerra l'hem de deixar per tal de continuar per un camí que surt vers la dreta (429 m). Aquest camí està senyalitzat que va a l'ermita de Sant Gregori.

0:05 3:20 11,000

Arribem en una esplanada amb les restes de la capella de Sant Antoni a l'esquerra (426 m). En aquest punt finalitzem l'etapa d'avui.

Des d'ací, seguint endavant, es pot pujar a l'ermita de Sant Gregori i als Racons.

Equip de preparació (23/01/2019): Joan Andreu, Agustí Poch, Isidre Poch

Falset

El municipi de Falset és situat a la part meridional de la comarca, i està envoltat pels municipis de Pradell de la Teixeta (E), Porrera (NE), Gratallops (NW), Bellmunt del Priorat (W), el Masroig (SW) i Marçà (S), tots del Priorat. Es troba a la zona de contacte del Priorat històric i geogràfic, a l'anomenat Baix Priorat, a la fossa secundària de Falset, que conforma la Serralada Prelitoral, al centre de la conca del riu de Siurana. El drenen els barrancs d'Aiguassals, de la Fuïna, de l'Olla, de les Aloses, de Barretet, de la Font Vella, de la Vall de la Pistola i de la Vall de la Sardana.

Falset, cap de la baronia d'Entença, fou una vila fortificada. Tenia castell i muralla. De la muralla, que tancava la vila amb cinc portals, es conserva el portal del Bou, amb les armes dels ducs de Medinaceli, situat a ponent, restes del dels Ferrers, i també uns 200 m del mur.

Les muralles foren primer enderrocades i després refetes per ordre de Felip V. El castell de Falset, que hom creu que ja existia en temps dels àrabs, també fou enderrocat per ordre de Felip V, tot i que després va ser refet en part perquè havia de servir de caserna. El 1825 fou convertit en presó, destinació en què es mantingué fins ben entrat el segle XX. Dins el clos del castell es conserven restes de la capella originàriament romànica, així com elements gòtics, renaixentistes i dels segles XVIII i XIX, especialment de la presó i de les fortificacions fetes durant les guerres civils i les dues grans torres fetes per Felip V, visibles des de la carretera.

La part més antiga de la vila de Falset és situada a l'entorn de l'antic castell, zona que s'anomenava el Malanyet; aquest nucli primitiu era encerclat pel torrent de la Vila, a l'altra banda del qual va créixer el barri de la Font Vella. De la vila antiga no resta res d'esmentable a excepció de la finestra coronella gòtica de Can Rull.

Cal situar el cor del poble a la plaça de la Quartera, voltada de porxos, que rep el nom de l'antiga pica de pedra que hi havia per a mesurar el gra i que ara es guarda al museu municipal. En un extrem de la plaça s'alça l'antic Palau dels Comtes de Prades, després ducs de Cardona i de Medinaceli, d'estil renaixentista; acull les dependències de l'ajuntament. L'estructura actual de la plaça data de la reforma efectuada el 1880.

L'altra plaça de Falset és la plaça Vella o de la Carnisseria, lloc on antigament, i encara al segle XIX, s'executaven les penes capitals. Falset conserva un segon edifici renaixentista anomenat la Casa Gran, també conegut com el Palau dels Comtes d'Azara, nobles il·lustrats aragonesos propietaris del palau durant el segle XIX, que acull actualment el museu comarcal i de Falset i és la seu del Centre

d'Estudis Falsetans. L'edifici, amb la façana acarreuada, té una gran escala coberta amb una lluernia amb quatre escuts policromats. L'edifici sembla que fou bastit damunt una primitiva construcció àrab. Pel poble hi ha diverses cases amb dovelles dels segles XVII i XVIII, entre les quals es destaca el gran casal de l'abadia o casa rectoral.

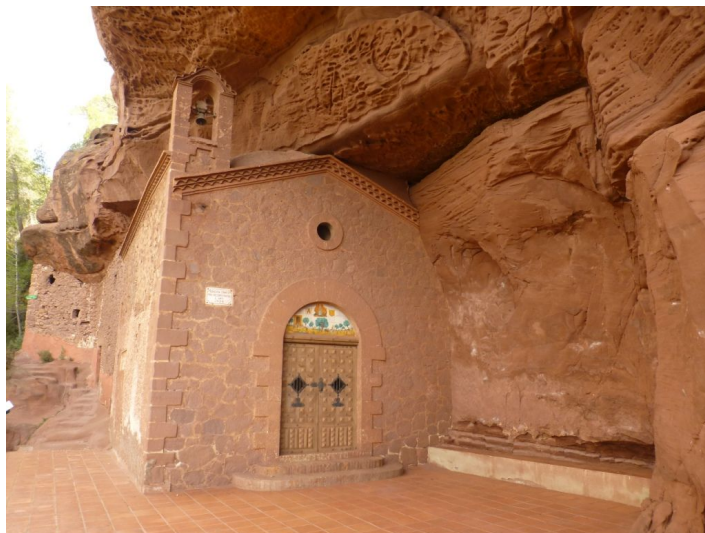
L'església parroquial de Santa Maria, fou beneïda el 1770 i restaurada el 1887, és una obra neoclàssica amb elements barroquitzants. Té tres naus, campanar i capella del Santíssim. Dels antics retauls, destruïts majoritàriament el 1936, se'n conserva un d'alabastre i l'estructura de guix d'un altre.

És d'estil vagament modernista la façana del col·legi Antoni Vilanova, bastit el 1909 i inaugurat el 1916 segons els plans de Ramon Salas Ricomà. A un Modernisme més pur pertany l'edifici de la cooperativa agrícola, fet segons els plans de Cèsar Martinell el 1919.

Ermita de Sant Gregori

Sant Gregori de Falset és una ermita del municipi de Falset (Priorat) protegida com a bé cultural d'interès local. Construcció troglodítica bastida en una àmplia balma, està formada per la casa de l'ermità, amb dues portes, i de la mateixa ermita, bastida de maçoneria de gres vermell i reforç de carreus als angles.

Majoritàriament és coberta per la roca i un fragment de rajola. Interiorment és disposada en una nau. Exteriorment presenta una portalada adovellada, en arc de mig punt, un petit ull de bou i un campanar d'espada en un costat.

Aquest és un indret ocupat des del Paleolític. Les primeres notícies sobre l'existència d'una ermita sembla que són de finals del segle XVI o inicis del XVII. Al segle XVIII s'hi feren reformes, tal com queda reflectit en una inscripció d'un mur lateral, 1721. El 1897 una roca que caigués aixafà una part de la volta i es tancà al culte. Fou completament restaurada el 1928

La Torre de Fontaubella

El municipi de la Torre de Fontaubella es troba a l'extrem sud-oriental de la comarca, limitant amb Pradell de la Teixeta (N), Argentera (E) i Colldejou (S), aquests dos últims termes pertanyents a la comarca del Baix Camp, a la qual es vincula històricament (formà part de la baronia d'Escornalbou).

El territori és molt trencat per tal com forma part dels vessants septentrionals de la mola de Colldejou (al voltant dels 700 m dins el terme) i els de ponent de la serra de l'Argentera, i les aigües que en davallen van a parar a la capçalera de la riera de Marçà (barranc de la Rasa de la Teula i barranc de la Torre).

El poble de la Torre de Fontaubella és l'únic nucli de població del municipi. És situat al N del terme, a l'esquerra de la riera de Marçà. Hi ha algunes cases amb dovelles, però l'edifici més notable és l'església parroquial de Santa Maria, del segle XVIII, neoclàssica, d'una nau, amb capelles laterals aprofitant els contraforts, cor i campanar incorporat, amb alguns petits elements de regust barroc.

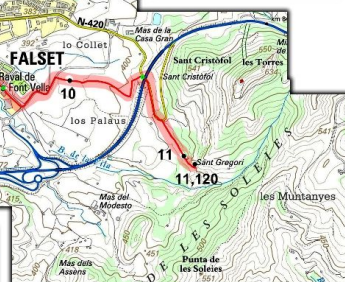
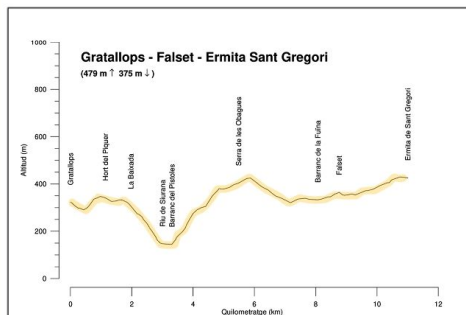
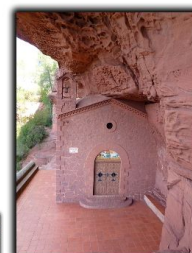
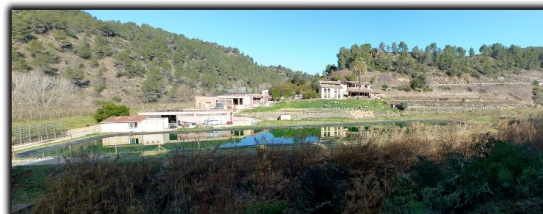
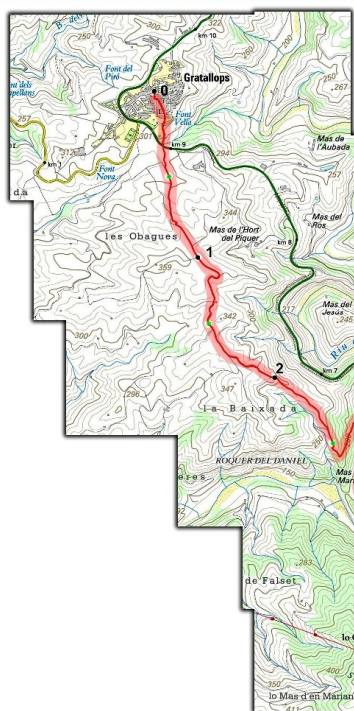
Es conserven dins el poble algunes restes de l'antiga església de la mateixa advocació. Enmig del nucli urbà es pot contemplar encara bona part de l'antiga Torre del Rafolí, atribuïda als moros, l'alçada de la qual era de 10 metres, amb planta quadrangular d'uns 5 metres de costat. La tradició diu que les restes del poblat dit Fontaubella, vora la font de l'Ovella, eren l'inici del poble, que hauria traslladat la seva ubicació.

Separat del nucli per tres ponts que travessen la riera de Marçà hi ha el Raval de la Torre o barri de Pradell, pertanyent, fins la seva annexió el 1996, al municipi veí de Pradell de la Teixeta. Els litigis per la pertinença d'aquest barri es remunten al segle XIX. Esmentat per primera vegada el 1515, quan tenia una sola casa, al començament del segle XX en tenia 35. Durant la Segona República i més tard, l'any 1989 ja hi hagueren intents, frustrats, d'integrar-lo al terme.

BIBLIOGRAFIA

- ** Institut cartogràfic de Catalunya
<http://www.icc.cat/>
- ** Enciclopèdia Catalana
<http://www.enciclopedia.cat/>
- ** Viquipèdia
<https://ca.wikipedia.org/wiki/Viquip%C3%A8dia>

Agustí Poch, març de 2019

ICGC Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya

Tomb pel Priorat
Xarxa de camins Comarca del Priorat
Eta 06, 10 - Març - 2019
Gratallops - Falset - Ermita de Sant Gregori

Cartografia Isidre Poch

